

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Ved det yderste Hav.

Citation: Andersen, H. C.: "Ved det yderste Hav.", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 319. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid104984/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

[160]

Ved det yderste Hav.

Et Par store Fartøier vare sendte høit op mod Nordpolen for der at finde Landenes Grændser mod Havet og prøve hvor vidt Menneskene kunde der trænge igjennem. Allerede Aar og Dage
5 havde de mellem Taage og Is styret heroppe og prøvet stort Besvær; nu var Vinteren begyndt, Solen nede; mange, mange Uger vilde blive her een lang Nat; Alt rundt om var eet eneste
[161] Stykke Is; fast til det var hvert Skib forløiet; Sneen laae høit, og af Sneen selv var bikubeformede Huse reiste, nogle store,
10 som vore Kjæmpehøje, andre ikke større, end at de kunde rumme to eller fire Mænd; men mørkt var det ikke, Nordlysene

n *Ny kgl. Samling 2438, 4°. 1 bl. renskrift.*

e *Colla 86, 4° I:12. 2 bl. renskrift af n.*

o *Folkekalender for Danmark 1855 s. 62-64 m. titel »Ved det yderste Hav.« (Bt Billed.) og 1 ill. af Vilh. Pedersen. Udkom dec. 1854. (Bibl. 667).*

A *HP 53 s. 150-53 m. 1 ill., identisk med O's.*

C *SE 49-55 s. 195-97.*

D *BHP 2-52 s. 325-31 m. 2 ill., den første identisk med A's.*

De mange forskelle mellem O og ACD beror ikke, som man kunne forvente, på en forfatterrevision af O. Tværtimod er det O nævnte manuskript en ændret og rettet afskrift af det A nævnte, praktisk talt retteløst manuskript n (formodentlig er manuskripterne direkte trykfærdige for hver sit tryk). Det ældste tryk O repræsenterer altså en i intet senere tryk respekteret forfatterrevision af den senere trykte bogversion A. Til hovedteksten A med varianter fra n og optryk føjes derfor
20 en fuldstændig tekst O med indføjede varianter fra e og kursivering af afvigelser fra A. — De nævnte forhold kaster lys ikke blot over det følgende eventyr, s. 21., men også over variantforholdene i Fsm. ita en Ærtobøl, jf. Svanevøden; se s. 231 og 236.

11 Mænd] Mand n.

[62] Et Par store Fartøier vare sendte høit op mod Nordpolen for der at finde
30 Landenes Grændser mod Havet og prøve, hvorvidt Menneskene kunde der trænge igjennem. Allerede i Aar og Dag havde de, mellem Taage og Is, styret heroppe og prøvet stort [stor e] Besvær. Nu var Vinteren begyndt, Solen nede; mange mange Uger vilde blive her een [rettet fra en e] lang Nat. Alt rundt om var et eneste Stykke Is, fast til det var hvert Skib forløiet; Sneen laae høit, og af
35 Sneen selv vare [yar e] bikubeformede Huse reiste, nogle store som vore Kjæmpehøje, andre ikke større, end at de kunde rumme to eller fire Mand. Mørkt [rettet fra men mørkt e] var her [rettet fra det e] ikke, Nordlysene skinnede røde

skinnede røde og blaa, det var et evigt, storartet Fyrværkeri og Sneen lyste, Natten her var een lang blussende Dæmring; paa den klareste Tid kom Skarer af de Indfødte, underlige at see i deres haarede Skindklæder, og paa deres Slæder, som vare tømrede af Iisstykker; de bragte Skind i store Bunker og Sneehusene fik derfra varme Gulvtæpper; Skind blev Tæppe og Dyne, som Matroserne redte sig til Seng under Sneekuplen, mens det udenfor gnistrende frøs, som vi ikke kjænde det ved vor strengeste Vintertid. Hos os var det endnu Elleraarsdags, det tænkte de paa deroppe; de huskede paa Solstraalerne i Hjemmet og paa det rødgule Løv, som hang paa Træerne. Uhret viste at det var Aften og Sovetid, og i et af Sneehusene strakte sig allerede To for at hvile; den Yngste havde med sin bedste, rigeste Skat hjemmefra, den Bedstemø'er før Afreisen gav ham med, det var Bibelen. Hver Nat laas den under hans Hovedgjerde, han vidste fra Barndomsaarene af, hvad der stod i den; hver Dag læste han et Stykke, og paa hans Leie kom ham tidt saa trøstende i Tanker de hellige Ord: »Vilde jeg tage Morgenrødens Vinger, vilde jeg boe ved det yderste Hav, Du skulde dog føre mig og din høire Haand holde mig fast!« – og under Sandhedens Ord og Tro lukkede han Øinene, Søvnen kom og Drømmen kom, Aandens Aabenbarelse i Gud; Sjælen var den levende under Legemets Hvile; han fornem det, det var som Melodier

7 Sneekuplen] Sneekuppelen n. – mens] medens D. 12 et] eet n. 18 Tanker] Tanke n, Tanker A, Tanker C, Tanker D. 19 ved hos] n. 20 høire] høiere n. 25

og blaa; det var et evigt storartet Fyrværkeri! og Sneen lyste, Natten [heretter her overstrøget e] var een lang blussende Dæmring. Paa den klareste Tid kom Skarer af de Indfødte, underlige at see i deres haarede Skindklæder og paa deres Slæder, der vare tømrede af Iisstykker. De bragte Skind i store Bunker og Sneehusene fik derfra varme Gulvtæpper; Skind blev Tæppe og Dyne, som Matrosen redte sig til Seng under Sneekuppelen, mens det udenfor gnistrende frøs, som vi ikke kjænde det i [rettet fra ved e] vor strengeste Vintertid. Hos os leenede [tilføjet e] var det endnu Elleraars Dage, det tænkte de paa deroppe, de huskede paa Solstraalerne i Hjemmet og paa det rødgule Løv, som hang paa Træerne. Uhret viste, at det var Aften og Sovetid, og i et af Sneehusene strakte sig allerede to Mand [tilføjet e] for at hvile; den yngste havde med sin bedste og rigeste Skat hjemmefra, den Bedstemø'er før Afreisen gav ham [her med overstrøget e], det var Bibelen; hver Nat laas den her under hans Hovedgjerde; han vidste fra Barndomsaarene af, hvad der stod i den, hver Dag læste han et Stykke, og paa sit Leie kom ham tidt trøstende i Tanken [Tanke e] de hellige Ord: »vilde jeg tage Morgenrødens Vinger, vilde jeg boe ved [rettet fra hos e] det yderste Hav; saa skulde ogsaa der din Haand føre mig, og din høire [høiere e] Haand holde mig fast!«

Og under Sandhedens Ord og Tro lukkede han Øinene, Søvnen kom og Drømmen kom, Aandens Aabenbarelse i Gud; Sjælen var den levende under Legemets Hvile; han fornem det, det var som Melodier af gamle, kjære, kjendte Sange.

af gamle kjære, kjendte Sange; det aandede saa mildt, saa sommervarmt, og fra sit Leie saae han det skinnende over sig, som om Sneekuppen blev gennemstraalet udefra; han løftede sit Hoved, det straalende Hvide var ikke Vægge eller Loft, det var de store Vinger fra en Engels Skuldre, og han saae op i hans milde, lysende Ansigt. Ud fra Bibelens Blade, som fra en Lilies Bæger, løftede Engelen sig, bredte sine Arme vidt ud og Sneehytens Vægge sank rundt om, som et luftigt let Taagesløj; Hjemmets grønne Marker og Høie med de rødbrune Skove laae rundt om i stille Solskin en deilig Efteraarsdag; Storkens Rede stod tom, men endnu hang Æblerne paa det vilde Æbletræ, skjøndt Bladene vare faldne; de røde Hyben skinnede og Stæren fløitede i det lille grønne Buur over Bondehusets Vindue, hvor Hjemmets Hjem var; Stæren fløitede, som det var lært den og Bedstemo'er hang Fuglegræs om Buret, som Sønesønnen altid havde gjort; og Smedens Datter, saa ung og saa smuk, stod ved Brønden og drog Vand op, nikkede til Bedstemo'er, og Bedstemo'er vinkede, viste et Brev langveis fra; denne Morgen var det kommet fra de kolde Lande, høit oppe fra Nordpolen selv, hvor Sønesønnen var – i Guds Haand. – Og de loe og de græd, og han, under Is og Sne, der i Aandens Verden, under Engelenes Vinger saae og hørte det Alt, loe med dem og græd med dem. Og der blev læst høit af Brevet selv de Bibelens Ord:

3 Sneekuppen] Sneekuppelen n. – udefra] udenfra D. 8 luftigt let] luftigt n, 25 luftig let A, luftigtlet G, luftigt, let D. 16 Datter] rettet fra Datterdatter, den eneste rettede i n, if. uakten I. 43/29 Sønnen/Sønesønnen. 23 Alt] n samt c modset Hele O.

Det aandede saa mildt, saa sommervarmt, – og fra sit Leie saae han det skinnende over sig, som om Sneekuppelen blev gennemstraalet udefra; han løftede sit Hoved, det straalende Hvide var ikke Vægge og Loft, det var de store Vinger fra en Engels Skuldre [Skulder e], og han saae op i dens [rettet fra hans e] milde, lysende Ansigt. Ud fra Bibelens Blade, som fra en Lilies Bæger, løftede [her udstrøget sig e] Engelen sig, bredte sine Arme vidt ud og Sneehytens Vægge sank rundt om, som et luftigt let Taagesløj: – Hjemmets grønne Marker og Høie med rødbrune Skove laae rundt om i stille Solskin, en deilig Efteraarsdag; Storkens Rede stod tom, men endnu hang Æblerne paa det vilde Æbletræ, skjøndt Bladene vare faldne; de røde Hyben skinnede og Stæren fløitede i det lille grønne Buur over Bondehusets Vindue, hvor Hjemmets Hjem var; Stæren fløitede, som det var lært den og Bedstemo'er hang Fuglegræs om Buret, som Sønesønnen altid havde gjort; – og Smedens Datter, saa ung og saa smuk, stod ved Brønden og drog Vand op og nikkede til Bedstemo'er, og Bedstemo'er vinkede, viste et Brev, langveis fra, denne Morgen var det kommet fra de kolde Lande, høit oppe fra Nordpolen selv, hvor Sønnen var – i Guds Haande. – Og de loe og de græd; og han, under Is og Sne, der i Aandens Verden, under Engelenes Vinger, saae og hørte det Hele [Alt e], loe med dem og græd med dem, og der blev læst høit

– »*Ved det yderste Hav, hans høire Haand vil holde mig fast!*»
– Som deilig Psalmsang klang det rundt om, og Engelen lod [168] sine Vinger, som et Slør lægge sig om den Sovende, – Drømmen var endt – det var mørkt i Sneehuset, men Bibelen læse under hans Hoved, Troen og Haabet læse i hans Hjerter. Gud s var med og Hjemmet var med – »*ved det yderste Hav!*»

i høire] høiere n. 6 Under teksten H. C. Andersen n.

af Brevet selv de Bibelens Ord: – »ved det yderste Hav, som skulde ogsaa der [54] sin Haand føre mig, og sin høire Døiere e] Haand holde mig fast!»

Som deilig Psalmsang klang det rundt om, og Engelen lod sine Vinger som et Slør lægge sig om den Sovende, – – Drømmen var endt; det var mørkt i Sneehuset, men Bibelen læse under hans Hoved, Troen og Haabet læse i hans Hjerter, Gud var med, og Hjemmet var med – »ved det yderste Hav.»

H. C. Andersen.